

Dragica Vidmar,
Osnovna šola Polzela

Izkušnje z zgodnjim učenjem angleškega jezika v vrtcu in šoli

IZVLEČEK: V prispevku je predstavljena izkušnja z učenjem in poučevanjem tujega jezika v vrtcu ter prvem in drugem razredu. Otroci v vrtcu se z zgodnjim učenjem angleščine srečajo v obliki obogatitvenih dejavnosti. Vrtec in šola tesno sodelujeta pri prehajanju otrok iz vrtca v šolo. Učiteljice tujega jezika na šoli se povezujejo in sodelujejo pri načrtovanju najrazličnejših aktivnostih, organizaciji dejavnosti, refleksiji in evalvaciji dela.

Namen prispevka je predstaviti primer prakse z vidika spodbudnega vpliva na jezikovni razvoj in vertikalnega timskega povezovanja z učitelji angleščine.

Ključne besede: zgodnje učenje tujega jezika, vertikalno timsko povezovanje, angleščina v vrtcu

Experience with early learning of English in kindergarten and school

Abstract: The article presents our experience with the learning and teaching of a foreign language in kindergarten and in the first and second grade of primary school. Kindergarten children experience early English lessons in the form of enrichment activities. The kindergarten and school closely cooperate at the stage at which children leave the kindergarten and start the first grade. All foreign language teachers jointly plan various activities, organize activities, and carry out reflection and work evaluation.

The purpose of this article is to demonstrate a practice example of how encouragement can influence language development, and vertical team integration with English teachers.

Keywords: early learning of foreign language, vertical team integration, English in kindergarten

Uvod

Zgodnje učenje tujega jezika pri nas je še vedno nadstandardna oblika dela v vrtcu, trenutno še kot neobvezni izbirni predmet v prvem razredu in kot obvezni predmet v drugem in tretjem razredu osnovne šole. Prednosti zgodnjega učenja tujih jezikov se zaveda tudi Evropska komisija, saj to med drugim postavlja temelje za poznejše učenje in vpliva na odnos do materinščine, drugih jezikov in kultur. Kot je zapisano na spletni strani European Commission, ministri za šolstvo EU podpirajo učenje vsaj dveh tujih jezikov v otroštvu, zgodnje učenje jezikov pa bo vključeno tudi v splošnejšo strategijo

Evropske komisije za predšolsko vzgojo in izobraževanje (Zgodnje učenje jezikov).

Dolgoročno gledano bo vsak otrok, ki govori več jezikov, imel številne koristi in prednosti pred vrstniki, ki tega niso bili načrtno deležni. Zgodnje učenje tujih jezikov, spoznavanje drugih jezikov, vzgaja medkulturnega, strpnega in intelektualno razgledanega človeka.

Timsko sodelovanje učiteljic tujih jezikov

Zaposlena sem na Osnovni šoli Polzela. Sem diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok, ki je svojo strokovno delo začela v vrtcu. Če bi lahko še enkrat izbrala poklic, ki ga opravljam, bi to z veseljem storila. Večkrat se predstavim kot »pošolana« vzgojiteljica, ki v prvem triletju najde ravno pravo ravnotežje med vzgojo in izobraževanjem. Sem druga strokovna delavka v prvem razredu in v oddelku podaljšanega bivanja ter učiteljica zgodnjega učenja tujega jezika v vrtcu, v prvem in drugem razredu. Zelo dobro strokovno sodelujem z razrednimi učiteljicami in vzgojiteljicami v vrtcu.

V želji, da bi otrokom omogočila različne načine pridobivanja znanja tujega jezika, sem se odločila, da si pridobim certifikat za poučevanje zgodnjega učenja tujega jezika na Pedagoški fakulteti v Mariboru.

V nadaljevanju bom predstavila svojo izkušnjo sodelovanja s predmetnimi učiteljicami tujih jezikov, predvsem vertikalno povezovanje, načrtovanje, usklajevanje, medvrstniško sodelovanje, evalvacijo, izmenjavo strokovnega znanja, pripravljenost povezovanja med vsemi učiteljicami tujega jezika, primerjavo učenja tujega jezika v vrtcu, v prvem triletju in nato na višjih stopnjah šolanja. Gre za izkušnjo, ki se je izkazala kot neprecenljiva za vse, za učiteljice in učence. Upam, da bo moja izkušnja spodbudila tudi druge strokovne delavke.

Ko sem začela sodelovati s timom predmetnih učiteljic tujega jezika in spoznavati njihovo delo na naši šoli, sem bila deležna pozitivnih mnenj in pohval glede pristopov k poučevanju zgodnjega učenja tujega jezika, saj kolegice na predmetni stopnji niso imele izkušenj in uvida v koncept zgodnjega učenja. Po skupno izvedenih urah pa so menile, da vsakdo ne more poučevati mlajših otrok. Ker mora biti učenje zabavno, spontano, igrivo in seveda še vedno usmerjeno k ciljem, se didaktični pristopi poučevanja tujega jezika učiteljev razredne in predmetne stopnje zelo razlikujejo. Seveda s tem nimajo vsi izkušenj. Lahko pa učitelj prilagodi svoje didaktične metode in pristope razvojni stopnji otrok. Prav to je našemu timu učiteljic tujega jezika na Osnovni šoli Polzela uspelo. Sledimo viziji naše šole, ki pravi, da je

znanje vrednota in smo usmerjeni k odličnosti prav zaradi otrok.

Ob Evropskem dnevu jezikov (večjezičnost, raznojezičnost)

Skupaj smo jezikovno bogatejši! Takšen je bil jezikovni slogan na naši šoli od 26. 9. 2017 do 29. 9. 2017 ob Evropskem dnevu jezikov.

Že ob načrtovanju vsebin in ciljev akcijskega načrta pred začetkom šolskega leta je tim učiteljic tujih jezikov pripravil skupne točke za vsebinsko jezikovno obogatitev. Na naši šoli se učenci učijo angleški, nemški in francoski jezik. Pozabiti ne smemo naše materinščine slovenščine, ki se jo učenci učijo od 1. do 9. razreda.

Trend priseljevanja učencev iz drugih jezikovnih področij, npr. Rusije, Kosova, Bosne in Hercegovine, pa nam predstavljajo jezikovno bogastvo in izziv, ki ga moramo izkoristiti, prav tako pa učencem ponuditi možnost, da predstavijo svoj materni jezik. Izkazalo se je, da so bili učenci ponosni in pripravljeni predstaviti svoj materni jezik in korenine.

Slika 1: Skupaj smo bogatejši.

Slika 2: Prihajam iz Bosne in Hercegovine.

Učenci prve triade, pri katerih so učni cilji usmerjeni predvsem v poslušanje in govorjenje, manj v pisanje, so se pri učnih urah z učenci iz višjih razredov pomerili

v znanju angleščine. Za vse starostne skupine je bilo sodelovanje izziv. Zanimalo nas je, kako uspešno in učinkovito bodo starejši učenci mlajšim podali navodila, da jih bodo razumeli in bodo učinkoviti pri delu, obenem pa, katero znanje mlajši učenci že lahko pokažejo starejšim. Sprva je bil potreben miselni preklon in zavedanje, da so mlajši učenci šele na začetku svoje jezikovne poti ter spoznanje, koliko jezikovnega znanja imajo vsi učenci.

Tako so se učenci 1. b družili s četrtošolci, ki so izbrali neobvezni izbirni predmet nemščina, in skupaj spoznali in se zabavali ob pravljici *The Old Lady Who Swallowed a Fly*. Šestošolci so učenci 2. a spoznali slikanico *The Goldilocks and Three Bears* in poustvarjali ob vsebini pravljice, 1. a pa je s 7. c v računalniški učilnici ob računalniškem programu *The Minions* spoznaval umetni jezik.

Slika 3: Francoščina je eleganten jezik

Slika 4: Sneguljčica v albanščini

Vse ure smo obogatili še z medkulturnim spoznavanjem vsebin pravljic v tujih jezikih, ki so jih predstavili učenci, ki prihajajo iz drugih držav. Tako so učencem 1. c razreda v svojem maternem jeziku učenci tujci predstavljali različna književna besedila: učenec 5. r. je v bosanščini predstavil pravljico o Rdeči kapici, učenka 8. r. je v albanščini prebrala *Sneguljčico*, učenka 1. b je pred svojim razredom zapela pesmico v ruščini, francosko govoreče učenke iz 8. c pa so učencem 2. a

razreda predstavile nekaj jezikovnih struktur za vpljudno pogovarjanje.

Ob evalvaciji ur so nekateri učenci izjavili:

- Kdaj bomo spet skupaj? A bomo šli še kdaj? Rad bi bil v 7. razredu. (JAKA, 1. a)
- A veš, da sem se z novo prijateljico pogovarjala in brala mi je v angleščini? (LIA, 1. b)
- Prav pomembno sem se počutila, ko sem lahko povedala, kaj znam v ruščini in me niso razumeli, samo gledali so me, me poslušali in se mi čudili. (KSENIA, 1. b)
- Alen je tako lepo bral v srbohrvaščini. Skoraj smo ga nekaj razumeli. (učenci 1. c)
- Super je bilo! A bomo še kdaj? (učenci 2. a)
- A veste, da je Teuta moja super soseda? (TJAŠ LOVRO, 2. a)
- Iza, Julija, zakaj je francoščina tako čuden jezik? A je to res elegantno? (učenci 2. b)

Ugotovila sem, da so učenci zainteresirani in tudi motivirani za učenje tujih jezikov, saj jih zanima druga kultura, bolje želijo spoznati sovrstnike, njihovo kulturo in se jezikovno obogatiti.

Slika 5: Angleščina je zabavna

V šoli dajemo poudarek tako pridobivanju znanja kot tudi razvijanju vseživljenjskih veščin učencev. Živimo v času, ki od nas zahteva širšo razgledanost, znanje in empatičnost. Pomembno je, da razvijamo boljše socialno-komunikacijske navade, ki bodo otroku koristile na daljši rok.

Že sam pogovor je začetek. Ni pomembno kje in kaj, pomemben je pogovor, ki se razvije. Še najpomembneje pa je, da otroku prisluhnemo, se z njim pogovarjamo, ga spodbujamo in se ob tem zabavamo z njim.

Primer skupne učne ure v računalniški učilnici učencev 7. in 1. razreda

V uvodu ure sta se najprej predstavili učiteljici in k predstavitvi povabili tudi učence. Prvošolci so zapeli in zaplesali ob pesmi »Hello Hello! Can You Clap Your Hands?« in »Head Shoulders Knees And Toes« in k sodelovanju povabili sedmošolce. S pomočjo slikovnega materiala so povedali, kakšno je vreme. Ponovili so še imena za barve in s pomočjo barvnega traku, ki je bil na tabli zapeli pesem »Red And Orange«.

Vsak prvošolec je nato prisedel k sedmošolcu.

Učiteljici sva učencem napovedali, da se bodo pogovarjali in seznanili z umetnim tujim jezikom. Vzpodbudili sva jih, da so poskušali napovedati, katere vrste jezik je to. Nato so si ogledali posnetek risanke »The Minions.« s spletne povezave https://www.youtube.com/watch?v=qTSDL94_Y7M. Nato sva učencem predstavili umetni jezik Minionov, skupaj smo prebrali nekaj besed, ostale so prebirali sami npr. Hello – Bello, Goodbye – Poopaye, Thank You – Tank yu, One – Hana, Two – Dul, Three – Sae ... (<http://www.techtimes.com/articles/64439/20150629/want-learn-minion-language-heres-list-words-english-translation.htm>). V nadaljevanju ure so reševali zabaven kviz Minionov na povezavi (<https://www.youtube.com/watch?v=y92Pp7HabIs> in <https://www.youtube.com/watch?v=O1QSWHos6iA>).

Starejši učenci so mlajše vključevali tako, da so jim pomagali pri razumevanju navodil, z njimi reševali naloge, jih vodili, jim pokazali, kako se potrdi pravilen odgovor, se z njimi pogovarjali in na koncu preverjali pravilnost rešitev. Ob zaključku smo reflektirali skupno delo in sodelovanje.

Računalniško učilnico smo zapustili in se z učenci sprehodili v avlo šole, kjer smo si ogledali razstavo na temo Skupaj smo bogatejši.

Evalvacija ure

Ura je bila dinamična. Vsi učenci so bili aktivni, med sabo so sodelovali. Cilji ure so bili več kot doseženi. Sodelovalno učenje med starejšimi in mlajšimi učenci je bilo zelo zanimivo, predvsem z vidika starejših, saj so morali izkazati svoje jezikovno znanje ob podajanju navodil v angleškem jeziku tako, da bi jih mlajši učenci razumeli. Za marsikaterega učenca je to predstavljalo težavo, saj so v nekaterih trenutkih morali izbirati besede in tudi način, kako to razložiti mlajšim. Torej jim je poznavanje besedišča tako v maternem kot v tujem jeziku postala jezikovna ovira, predvsem besedišče in razumevanje za marsikoga v tej šolski uri. Vendar so

se potrudili po svojih močeh, tudi s telesno govorico, risanjem na listke, da so se približali mlajšim in prišli do spoznanja, da potrebujejo še kar nekaj znanja, da bodo uspešni kot aktivni govorci. Mlajši učenci so tešili svojo radovednost in izražali željo po sodelovanju, druženju in učenju na takšen način.

Slika 6: Jezik Minionov.

Minutke angleščine v vrtcu ter kasneje v prvem in drugem razredu

Že drugo šolsko leto se srečujem s štiri- in petletniki in izobrazbi vzgojiteljica, mi srečanja z njimi ne predstavljajo težav. Poučevanje tujega jezika v skupini predšolskih otrok se mi zdi krasna obogatitvena dejavnost za otroke. Otroci so v dopoldanskem času še spočiti in pripravljeni na dinamiko ure, ki se odvija. V sodelovanju z vzgojiteljicami se tematsko povezujemo in usklajujemo, tako da se vsebine medpredmetno in kurikularno prepletajo.

Uporabljam metodo poučevanja TPR (British Council) in občasno tudi CLIL, vsebine povezujem z vsemi področji otrokovega razvoja, predvsem pa izhajam najprej iz otrok in njihovih zmožnosti. Z jezikom se srečujejo preko vseh čutil, ure so dinamične, podkrepljene z gibanjem, pesmicami in rimami. Načrtujem aktivnosti, ki predstavljajo spoznavne in jezikovne izzive ter spodbujajo otroke k mišljenju. Jezik je seveda prilagojen, pomembno pa je, da izhajam iz njihovega sveta in da pri učenju uživajo (Lipavic Oštir, Lipovec, Rajšp, 2015).

Prehajanje otrok iz vrtca v šolo še tesneje poveže delo med šolo in vrtcem, kar omogoča bodočim učencem lažji prehod v šolo, saj se predšolski otroci srečujejo s prvošolci in takrat izvajamo tudi minutke angleščine kot obogatitveno dejavnost.

Ti otroci so postali učenci na naši šoli in se odločili, da izberejo neobvezni izbirni predmet tudi v prvem razredu. Prijetno presenečena sem kmalu ugotovila,

da otroci niso pozabili skoraj ničesar, znanje se je resnično samo nalagalo, se znova ozaveščalo in se samo še nadgrajuje. Ponosna sem na njih in prav zato verjamem, da je zgodnje učenje jezikov primerno, potrebno in nikakor ne obremenjuje otroka, kvečjemu ga bogati. Vsebine in cilji se medpredmetno povezujejo, preko dejavnosti razumejo pogosto rabljeno besedišče ter se besedno ali nebesedno odzivajo, predvsem pa sledijo pouku in se počutijo uspešne. Ko se srečujemo po šolskem hodniku, se z nekaterimi pozdravljamo tudi v angleščini, si izmenjamo vljudnostne fraze in ko prihajam k njim v razred, se sliši: »Hej, gospa angleščina gre!«

Že od vsega začetka je moj cilj poučevanja angleščine, tako v vrtcu kot v prvem in drugem razredu, pri učencih vzbuditi veselje do jezika, širiti besedni zaklad učencem, s pomočjo katerega bodo imeli možnost komunicirati ob različnih priložnostih, ko materni jezik ne bo dovolj za sporazumevanje. Je naložba v jezikovno znanje in prihodnost. Sama želim svoje znanje prenesti ukaželjnim otrokom.

Motivacija za učenje jezika je pri mlajših učencih velika, saj so spontani, naravni in neobremenjeni z dosežki. Pri pouku prav tako radi sodelujejo, seveda pa moram poudariti, da je pomembno, kakšen strokovno didaktični pristop uporabljam. Opažam, da se z mano prav vsi otroci in učenci, s katerimi se srečujem, brez zadržkov pogovarjajo in kar je najpomembneje zame, spregovorijo v tujem jeziku. Zato se potrudim, da jim je učenje skozi različne aktivnosti zabavno in da pridobivajo veselje in poslušaj za jezik.

Sklep

Delo z učenci je vsakodnevni izziv. Želijo si aktivno sodelovati, se medgeneracijsko povezovati, saj je njihova potreba po znanju spontana. Svojo pozitivno izkušnjo delim v upanju, da se še kdo odloči za podobno sodelovanje. To je naše poslanstvo in zavedati se moramo svojega bogastva. Slediti pa je treba tudi aktualnim trendom in se zavedati svoje vloge v vzgoji in izobraževanju. Zato je zgodnje učenje in poučevanje primer dobre prakse, ki vlaga v celostni razvoj otroka.

Viri in literatura

British Council: *Total phyysical response* – TPR. Dostopno na: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/total-physical-response-tptr>. (9. 5. 2018).

Best Of The Minions - Despicable Me 1 and Despicable Me 2. Dostopno na: https://www.youtube.com/watch?v=qTSDL94_Y7M (9. 5. 2018).

Dizon J. (2015). *Want To Learn Minion Language? Here's A List Of Minion Words And Their English Translations*. Tech Times. Dostopno na: <http://www.techtimes.com/articles/64439/20150629/want-learn-minion-language-heres-list-words-english-translation.htm>. (9. 5. 2018).

European Commision: Zgodnje učenje jezikov. Dostopno na: http://ec.europa.eu/education/policy/multilingualism/early-language-learning_sl (9. 5. 2018).

Lipavic Oštir, A., Lipovec, A., Rajšp, M. (2015). CLIL – orodje za izbiro nejezikovnih vsebin, *Revija za elementarno izobraževanje*, št 1–2. Dostopno na: https://pef.um.si/content/Zalozba/clanki_2015_letnik8%20stev1-2/REI%208%201-2%2001.pdf. (9. 5. 2018).

Which Minion Are You? Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=y92Pp7Habl5>; <https://www.youtube.com/watch?v=01QSWH0s6iA> (9. 5. 2018).

